230. številka. V Ljubljani, v torek 8. oktobra 1918. LI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto skupaj naprej . . K 50·—
pol leta „ „ . . „ 25·—
četrt leta „ „ . . „ 13·—
na mesec „ „ . . „ 4·50

za Nemčijo:
celo leto naprej . . . . K 55·—

za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej . . . . K 60·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošiljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani dostavljen na dom ali če se hodi ponj:
celo leto naprej . . . . K 48·—
pol leta „ . . . . „ 24·—
četrt leta „ . . . . „ 12·—
na mesec „ . . . . „ 4·—

Posamezna številka velja 30 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 34

V pričakovanju odgovora entente.

Dunaj, 8. oktobra. Množe se vesti, da bo Wilsonov odgovor negativen. Politični krogi smatrajo, da bo ententa porabila priliko, da jasno formulira svoj mirovni program. Za podlago bodo služila Wilsonova načela, ki jih bo ententa konkretizirala ter tako povedala, kateri so njeni glavni pogoji za obnovitev miru.

Eno glavnih težkoč položaja tvori dejstvo, da je monarhija sicer priznala Wilsonova v februarju formulirana načela, da pa se je izognila izjavi o spopolnitvi teh načel v Wilsonovem govoru z dne 4. julija t. l. Takrat je ameriški predsednik poudarjal, da se mora vojna zaključiti tako, da ne preostane nobeno polovičarstvo. On razglasil je sledeče cilje, ki se morajo uresničiti — predno more nastopiti mir: 1. Uničenje vsake samovolje in vsake sile, ki sama na sebi in tajno more motiti mir sveta. 2. Ureditev vseh vprašanj teritorija in suverenitete, gospodarskih in političnih, na podlagi svobodnega sprejetja te ureditve s strani naroda, ki je neposredno prizadet, ne pa na podlagi materijalnega interesa ali ugodnosti kakega naroda, ki želi drugo ureditev, da razširi svoj vpliv ali svoje gospodstvo. 3. Pritrditev vseh narodov splošnemu pravu civilizirane družbe. 4. Ustvaritev mirovne organizacije (zveze narodov). Ta julijski Wilsonov program torej osobito ostro in jasno poudarja pravico samoodločbe narodov. Dunajska prošnja za mir o njem molči in torej predvsem vztraja pri znani rezervi glede pravice samoodločbe. V tem oziru vlada torej med centralnimi državami in Wilsonom še principijalno nasprotstvo, ki zaenkrat ni premosteno.

Diplomatični krogi so mnenja, da bo monarhija svojo mirovno prošnjo eventualno obnovila in spopolnila, tako, da tudi v slučaju povsem nepovoljnega odgovora entente ni smatrati mirovne akcije za prekinjeno.

Dunaj, 7. oktobra. Pesimizem glede uspeha nove note predsedniku Wilsonu vedno narašča. Nezmanjšana sila spovražne ofenzive na zapadu dokazuje jasno, da o kakem sprejetju premirja ne more biti govora. Mnogo pozornosti vzbuja vest Agence Havas, ki slika razpoloženje na Francoskem, ki premirju nikakor ni naklonjeno. »Rotterd. Cour.« prinaša iz Londona poročilo z dne 4. oktobra, da bodo zavezniki na poziv Wilsona z dne 27. septembra najbrže porabili priliko, da v odgovoru na mirovno prošnjo centralnih držav označijo točno in jasno svoje vojne cilje. Iz te brzojavke se da sklepati, da je bila nota centralnih držav v Washingtonu znana že pred 4. oktobrom, in da bodo zavezniki v svojem odgovoru označili končni mirovni program entente.

Dunaj, 7. oktobra. Tukajšnji diplomatični krogi še vedno upajo, da Wilsonov odgovor ne bo povsem negativen, temveč da bo Wilson le stavil gotove predpogoje, ne da bi zaenkrat ponudbo stvarno odklonil. Govori se, da bodo ti predpogoji v glavnem sledeči: takojšna izročitev Alzacije - Lorene Francozom, takojšna evakuacija Francije in Belgije, izročitev Carigrada, ki naj postane nevtralno mesto in razgraničenje na jugu.

Dunaj, 7. oktobra. V poslanskih krogih prevladuje mnenje, da naj se poslanska zbornica odgodi za tako dolgo, da dospe Wilsonov odgovor na mirovno prošnjo. Na ta način hočejo vlado prisiliti, da odgovor Wilsona takoj sporoči parlamentu.

London, 6. oktobra. (Kor. urad.) Reuterjev urad je dobil včeraj zvečer uradno obvestilo, da kraljevska vlada, dokler niso dospeli predlogi nemške vlade, ki so sedaj, kakor se domneva, na poti, teh predlogov uradno ne pozna. Pod temi okolnostmi nima zmisla, da bi dala kraljevska vlada komentar k tem predlogom. To se mora preložiti za tako dolgo, da bo značaj predlogov uradno znan.

Dunaj, 7. oktobra. V dunajskih političnih krogih so mnenja, da bo treba čakati najbrže še do konca tega tedna, predno bo Wilson odgovoril, ker se bo moral predsednik Zedinjenih držav prej dogovoriti z ententnimi vladami.

Ententni državniki odklanjajo mirovno prošnjo.

Ženeva, 6. oktobra. (Kor. u.) »Agence Havas« poroča: Predlog Avstro-Ogrske, zvestega agenta Nemčije pri izvedbi manevrov, dogovorjenih med centralnimi državami, da naj predsednik Wilson pripomore do premirja in mirovnih pogajanj, je del mirovne ofenzive. Dasiravno se francoska vlada s tem predlogom še ni oficijalno bavila, je vendar videti že sedaj, kako se bo postavila proti temu koraku v sedanjih okoliščinah. Prav gotovo je, da se bo prošnja odklonila. Da to razumemo, zadostuje pregledati vzroke, ki jih je imela Nemčija za ta korak. Predvsem je treba vpoštevati utrujenost obeh zaveznikov, ki sta ostala Nemčiji še zvesta. V drugi vrsti pride polom Bolgarske. S tem so bile uničene sanje Nemčije o gospodstvu na vzhodu. Tudi v Nemčiji je prišlo do notranje krize, katere zadnji simptom je demisija Hertlinga. Njegov naslednik nastopa službo z mirovno prošnjo centralnih držav. To je jasno znamenje, kako so se razmere izpremenile. V resnici je pa vzrok ta, da so voditelji cesarstva spoznali, da ne bodo dosegli zmage. Oni vidijo, kako se njih armade od 18. julija naprej dan za dnevom umikajo pod pritiskom ententnih čet. Oni vedo, da bo v kratkem treba na celi fronti umakniti čete. Oni hočejo za vsako ceno prihraniti svoji domovini invazijo sovražnika in to predvsem iz bojazni pred maščevanjem za vsa grozodejstva, ki so jih izvršili Nemci na Francoskem. Nemčija, ki vidi, kako prihaja ura kazni, zahteva od zaveznikov, da naj odložé orožje. To je odkrito priznanje njenega poraza. Da bi dosegli ta svoj cilj, se sovražniki prav nič ne pomišljajo postaviti se pod častno egido imena Wilsona. Oni izjavljajo, da so pripravljeni pričeti z razgovori na onih načelih, ki jih je Wilson proglasil. Na te prošnje pa je Wilson že v naprej odgovoril, ko je 27. septembra 1918 v sporazumu z zavezniki izjavil, da ni mogoče doseči nobenega miru z barantanjem ali popuščanjem. Edini odgovor, ki ga zasluži ponudba centralnih držav, je odgovor naših prednikov v konventu: ne pogajamo se s sovražnikom na tleh zasedene domovine.

Bern, 7. oktobra. Kakor pri prvi noti grofa Buriana Francoska tudi to pot hiti hitro zapored kar dvakrat odklanjati prošnjo centralnih držav. »Havasova« nota na eni strani, na drugi strani pa govor Louisa Barthouta v Havru naj to izvrši. Tu vlada o teh proglasih tole mnenje: Francoska je največ trpela v vsakem oziru vsled vojne. Zato želi vporabiti vsako sredstvo, da dobi pri mirovnih pogajanjih odškodnino za svoje žrtve. Bati se je, da se zavezniki ne bodo hoteli zastaviti z vso silo za zahteve Francoske. Gotovo je, da se bodo vršila trdovratna diplomatična pogajanja med Francosko, Anglijo in Ameriko. Mogoče je dvoje, da Clemenceau pregovori zaveznike, da nadaljujejo vojno s tem, da obrekuje do skrajnosti vse dobre namene centralnih držav, ali pa da ga prisilijo, da popusti, na kar bo z velikim aplombom odstopil ter izjavil, da on ni kriv, če Francoska ne uživa vseh sadov svojih zmag. Računati je z vsemi možnostmi, dasiravno se smatra tu sedanja ponudba za mnogo bolj ugodno, kakor vse prejšnje ponudbe. Odpor Francoske ne pomeni mnogo, zlasti ker že »Havasova« nota računa z vsemi eventualnostmi. Odločilni faktor je Amerika. Že to, da si je dal Wilson sedaj več časa za premišljevanje, je dobro znamenje. Pričakovati je, da bo Francoski na ljubo in na ljubo enotnosti entente to pot formuliral pogoje, ki se bodo ozirali čim bolj na francoske želje, če tudi jim ne bodo skušali v polni meri zadovoljiti. Pričakovati je, da bo Wilsonov odgovor zelo temeljit in določen.

London, 7. oktobra. (Kor. urad.) Državni tajnik za dela v notranjem uradu Brace je izjavil včeraj v nekem govoru: Nemčija govori o miru. Ona pa ne govori o takem miru, ki bi ga bilo pričakovati v sedanjem trenutku. Najprej bi se morali prepričati, da želi Nemčija čisti in resnični mir. Prej se ni mogoče pogajati z Nemčijo. Nikdo ne more pozabiti, kaj je storila Nemčija. Predno bodo zavezniki velikodušni, morajo biti pravični proti lastnemu narodu. Toda kaj je storila Nemčija še zadnje dni. Razdejala je deželo, iz katere je bila pregnana, do zadnjega kamna. Iz tega se ne vidi, da se Nemčija kesa. Ali bi bilo potem pravično, če bi bila Nemčija, ki je s svojimi podmorskimi čolni in minami potapljala naše ladje, koncem vojne največja trgovska sila na svetu? Ali bi bilo pravično, da vzdrži Nemčija svojo industrijo, ko je uničila industrijo Francoske in Belgije. Ne, Angleži morajo biti pravični napram nedolžnim narodom, ki so trpeli vsled nastopa Nemčije. Ali bi bilo pravično, da ostane nemško poljedelstvo nedotaknjeno, ko je vendar tako kruto razdejala vsa polja v Belgiji in na Francoskem? Nemčija mora spoznati, da vojna ni samo nekaj ostudnega, marveč da tudi ne prinaša dobička. Nemški mirovni predlogi zaveznikov ne smejo zapeljati. Nemčija ne želi drugega, kakor razdvojiti zaveznike. Ti pa zahtevajo, da se Nemčija resnično kesa, predno bodo pričeli s konferencami ž njo. Zavezniki zmagujejo, in če bodo vzdržali, bo to zadnja vojna.

Lugano, 7. oktobra. V krogih ententnih diplomatov prevladuje mnenje, da more ententa sprejeti premirje samo pod najbolj rigoroznimi pogoji in pod najbolj dalekosežnimi garancijami. Le malo je upanja, da bi se moglo vpoštevati prošnje centralnih držav, dokler ima Nemčija zasedene dele Francoske in Belgijo. Naglaša se, da si hoče Nemčija pomagati samo iz zadrege.

Glasovi ententnih časopisov.

»Secolo« prikriva svojim bralcem mirovno prošnjo centralnih držav ter pravi, da je zmaga za entento blizu, vsled česar si noče dati iztrgati sadov svojih vojnih žrtev. — Oficijozna »Agenzia d' Italia« pravi, da ni mogoče videti, ali je korak centralnih držav samo manever, ali pa vdanost v usodo. Splošno vlada v Italiji mnenje, da tega mirovnega koraka ne gre prezirati. Počakati je treba, kako izpade konferenca zaveznikov v Parizu, predno se javno izreče sodba. — »Temps« piše, da se pogajajo zavezniki o mirovnem predlogu neke nevtralne države, ki je dospel 3. oktobra. — »L' Homme Libre« in drugi listi smatrajo nadaljevanje vojne za neizogibno. Premirje je v današnjih razmerah popolnoma izključeno in ponudbe princa Maksa Badenskega so popolnoma nezadostne. Kaj hoče Nemčija s to ponudbo? Najprej hoče pridobiti časa, potem hoče, da se prično razgovori. Nemčija pa želi tudi podpisati mir, ki bi upošteval njene interese. Največji interes Nemčije je, da se ji dovoli premirje, da bi mogla svoje čete nanovo grupirati in dopolniti, ker so od 15. julija sem močno trpele. Nemčija pa želi zasejati tudi med zaveznike spor. To se ji ne sme posrečiti. — »Manchester Guardian« pravi, da je liberalna stranka v svoji seji, ki se je vršila v petek, sklenila, da naj se prepuste centralne države v splošno zvezo narodov. — »Daily News« poročajo, da je konferenca angleških dominionov zahtevala zopetno formuliranje vojnih ciljev entente ter razglas angleških in splošno ententnih mirovnih pogojev. — »Neue Züricher Zeitung« pozdravlja korak Avstro - Ogrske, storjen v sporazumu z zavezniki ter se le boji, da centralne države ne bodo mogle sprejeti pogojev, ki jih bo stavila ententa za premirje. Kot predpogoj vsakega pogajanja navajajo francoski listi, da zapusti nemška vojska Belgijo in zasede pokrajine Francoske, da vrne Alzacijo - Loreno, da obnovi Belgijo in zasedene francoske departemente, da odstopijo centralne države italijanske, poljske in romunske pokrajine, da se uredi carigrajsko vprašanje, vprašanje neodvisnosti Armenije, Palestine, Sirije in Arabije, da zapuste ententne čete Kavkazijo in da se uredi narodnostno vprašanje. Najbrže bo ententa zahtevala tudi, da se odpove Nemčija baltiškim provincijam. — »Berner Bund« pravi, da predsednik Zedinjenih držav ne bo imel lahkega stališča. Vojna volja Amerikancev in zaveznikov zahteva dosego vseh vojnih ciljev in je vprašanje, ali bodo na to centralne države pristale ali ne. — »Journal« pravi: Nemcem, Turkom in Avstrijcem mora ententa odgovoriti prav tako, kakor Bolgarski. Nobenega premirja brez popolne kapitulacije.

Rotterdam, 6. oktobra. Newyorška »Tribuna« in »World« se norčujeta iz nemškega cesarja, ki hoče sedaj nastopati kot konstitucijonalni svetnik. Z vseh strani se zatrjuje, da se mora Nemčija brezpogojno podvreči, predno se more Amerika sploh pogajati o miru. Poročevalec »Newyork Evening Post« v Washingtonu pravi, da se je predsednik Wilson v svojem odgovoru na Burianovo mirovno noto skrbno vzdržal reči tudi le besedo, ki bi mogla vzbuditi v nemškem narodu mnenje, da hoče Wilson iztrebiti nemški narod ali pa skleniti mir, ki bi zaničeval upravičene nemške gospodarske želje. Republikanski list »Philadelphia Leader« izreka upanje, da bodo zavezniki sedaj jasno označili svoje vojne cilje. Politični in trgovinski krogi v New 'orku so mnenja, da bi bila neodpustna napaka, če bi se ententa ne poslužila ugodnih vojaških situacij sebi v politično korist.

Praški sestanek odgoden.

Praga, 7. okt.

Sestanek zastopnikov češkega naroda, sklican za jutri v Prago, je odgoden do časa, ko dospe odgovor entente na mirovno prošnjo centralnih držav. Medtem se bodo vršila med Čehi, Jugoslovani in Poljaki posvetovanja, da se doseže povsem enotno taktično postopanje vseh treh v načelih si popolnoma edinih narodov. Poskrbljeno je, da bodo Jugoslovani, Čehi in Poljaki postopali v vsaki stvari sporazumno. V Pragi vlada ogromna napetost. Češki narod čuti, da se bliža ura zgodovinske odločitve in z globoko vero v svojo življensko silo ter hladnokrvno odločnostjo pričakuje sklepov in navodil svojih združenih voditeljev, pripravljen jim brezpogojno slediti.

LISTEK.

Laterna.

Včeraj se je na slovenskem odru prvikrat pojavila štiridejanska igra »Laterna«, ki jo je spisal znameniti češki dramatik A. Jirásek. Drama je tako odličen prikaz, da je bila vredna skrbnosti, s katero ji je prelagatelj Fr. Govékar prikrojil slovensko obliko, ne da bi bil kjerkoli zabrisal poetični nadih izvirnikov; vredna pa je tudi, da priobčimo o njej podrobnejše poročilo.

Lohovski mlinar Libor živi na svojem domu z babico in z njeno varovanko Haničko skoro popolnoma svobodno, dočim so kmetje v vasi tlačani. Samo eno obveznost je že njegovemu pradedu naložila grajska gospoda: Kadarkoli se graščaku zazdi, da gre od mlina skozi gozd h graščini ob jezeru, bodisi o belem dnevi ali opolnoči, vselej mu mora mlinar z laterno svetiti do gradiča. Libor je krepak mož, ki odločno čuva svojo last in svoje pravice proti slehernemu nasilju. Zato se pravda z grajsko gospodo za staro lipo, ki jo vse ljudstvo časti kot sveto drevo; pod lipo baje leži svetla krona izgubljenega kraljestva, lipa ščiti preganjance ter jih s čarobno močjo zakriva zasledovalcem. — Na lohovski grad ima dospeti nova, mlada knežna. Zategadelj pošlje grajski oskrbnik mlinarju povelje, naj se postavi na čelo kmetom ter naj prijaše z njimi k slovesnemu sprejemu; nadalje naj se Hanička pridruži dekletom, ki se bodo poklonile knežni. Obe zahtevi Libor odkloni. Oskrbniku, ki pride potem sam k njemu, pove prav tako odločno, da ne bo sprejemal knežne, ko mu jemljo starodavno pravico in last; tudi Hanička ne pojde nikamor. — Knežna dospe na grad, preden je bilo določeno. Odšla je iz mesta, ker se je že naveličala dolgočasnih obedov, gledaliških in pastirskih iger, umetalnih ognjev, kovarstev, laskavih besed in ležnivih poklonov. Hoče se ji svobode, iskrenosti, zravnanih tilnikov, jasnih pogledov in — pač tudi galantnih aventur. Toda zaman. Povsod samo sklonjena hrbtišča, topo strmenje ali hlapčevska ponižnost! Sprejem, ki se ni mogel zvršiti pred gradom, se zvrši v grajski dvorani, toda je kratek. Knežna je utrujena in se dolgočasi; pozorno pa potem posluša oskrbnika, ki ji toži Libora, da je ni hotel pozdraviti in niti svoje Haničke ni pustil k sprejemu. Obide jo želja, da bi spoznala tega upornika; zato pride drugi dan k mlinu. Skrivaj je priča, kako se Libor prereka z dvorjanikom in z oskrbnikom zaradi lipe; dvorjanik mu zapreti, da posekajo lipo prav tako gotovo, kakor bo morala Hanička za deklo v graščino. Knežna stopi iz skrivališča ter ukaže mlinarju, naj prižge laterno in je pospremi h gozdnemu gradiču. Dvorjanik jo zaman opozarja, da je že pozno zvečer in da drži pot skozi divjo goščo. Hanička prosi Libora, naj ne hodi s knežno; rajša pojde ona namesto njega. Ali Libor se je že odločil, da stori svojo dolžnost; zato vzame laterno in odide s knežno. — Prideta do stare lipe, ki stoji pred gozdom na pisani loki. Mesečna noč je. Knežna sede pod lipo. Libor ji je zbudil globlje čuvstvo; miče jo njegova neporabljena moč, njegov kmetiški ponos. Zato ga koketno vabi, naj sede poleg nje in naj ji pripoveduje bajke, kakršne so za sanjavo noč. Zdajci se zasliš rog, precej nato klarinet; godci šumarji so, ki se zbirajo, da bi šli pred gozdni gradič in knežni priredili podoknico. Knežna nejevoljna vstane; mlinar ji gre svetit na nadaljnjo pot. — V gradiču na terasi knežna nadaljuje koketno igro z mlinarjem. Vabi ga v mesto, v palačo; dvigniti ga hoče iz nižine; lahko bi v visoki službi koristil svojcem. Libor omahuje; omamlja ga misel, da bi utegnil pomagati siromakom, ki vzdihujejo po pravici. Zmeden od knežine ljubeznivosti, se že hoče vdati, kar pride žena godca Kláska, ki je šla za šumarji, in pove, da je Hanička pobegnila za Liborom malo prej, nego je grajski oskrbnik s hlapci prišel ponjo v mlin; nato da se je napotil k lipi, ki jo izvestno da posekati. Ogorčen očita Libor knežni, da je vedela za to nakano in da ga je nalašč zvabila v gradič; potem odhiti, ker hoče vsekakor zaprečiti oskrbnikov naklep. — V tem je Hanička prispela k lipi; zasledovalci so že za njo. Drevo se odpre in Hanička se skrije vanje. Prav tedaj, ko se hočejo hlapci lotiti lipe, prisope Libor iz gozda, iztrga enemu izmed njih sekiro iz rok ter se postavi pred lipo, da jo brani do zadnjega diha. Zdajci se vse zatemni; vrh stare lipe zasije v zlatem sijaju, z višine zazveni glasba kakor daljnih orgel, hlapci pobegnejo, vsi drugi, ki so se v tem zbrali ob lipi, se zgrudijo na kolena, lipa se odpre in iz nje stopi Hanička. Iz gozda pride knežna. Slovesno izjavi, da je narod lipo posvetil z ljubeznijo, s spoštovanjem in z zvestobo. Nihče naj se je odslej ne dotika iz zlobnega namena. Lipo prisodi Liboru kot njegovo nedotekljivo last, laterno pa vrže ob tla in tako Libora za vselej oprosti vsakršnega podložništva. Libor prime Haničko za roko; samo z njo bo našel svojo srečo. Knežna odide; iz kratkih sanj se vrača v prejšnjo zlato puščobnost...

S temi osebami vred nastopajo v Jiráskovi igri še nekatere druge. Tu je najprej ponižni učitelj Zajíček, ki se že osem let ubija na dveh šolah, pa zaman hrepeni po tem, da bi ga imenovali za pravega učitelja in kantorja; že osem let ljubi svojo Dorico, pa je ne more poročiti. Ko je zvedel, da pride knežna, je v rimani prošnji opisal vso svojo jedinščino. Ponižna, boječa duša je, toda tedaj, ko se Hanička skrije v lipo, je vendarle ne izda, najsi mu oskrbnik obeta učiteljsko službo v mestu in najsi ga potem odslovi kot pomožnega učitelja ter mu še zagrozi, da ga vtakne med vojake. Knežna se potem usmili trpinčenega siromaka ter ga postavi za učitelja v mestu. — Liborova babica je častitljiva žena, dobro zvedena v lokalni kroniki in vešča starim prerokovanjem; Liborov pomočnik Braha je odločen nasprotnik tujerodni gospodi, iskreno vdan Liboru in Haničči, ki jo je nekoč na povratku z vojske na pol mrtvo pobral iz cestnega jarka. Originalna figura je žena šumarja Kláska, ki venomer ljubosumna povsodi zasleduje svojega moža; »huda« ženska ga je popolnoma spravila v svojo oblast. Ne boji se nikogar, celo povodnega moža prisili, da ji sveti skozi gozd v tisti noči, ko gre poizvedovat, ali je Klásek res med podokničarji, ali pa se morda »zopet« klati po prepovedanih potih. Nič manj originalen ni Klásek, ki neče priznati svoje brezpogojne zavisnosti, pač pa vedno poudarja, kako lepo živi s svojo ženo in kako ta ljubeče skrbi zanj. Grajski oskrbnik je seveda poosebljena nadutost — navzdol, ali navzgor zgolj suženjska ponižnost — tip tistega kova, ki ga menda ne bo nikoli konec na božjem svetu.

Precejšnja vloga je prideljena dvema povodnima možema, Mihalu in Ivanu. Prvi ima svoj dom blizu Liborovega mlina ter je ves zaljubljen v Haničko; njej na ljubo obeša na grmičje pisane trakove, da bi jo zvabil k sebi ter jo potegnil v mokro bivališče, pa se lišpa in nosi rdeče črevljičke in bi rad imel kopo otrok, da bi se igral z njimi kakor z mladimi mačicami in jih vodil na solnce kakor vidra mladiče... Drugi povodnik, Ivan, ni za take reči. Njemu je samo do miru; zato se preseli v je-

NAŠI POSLANCI NAJ ZAPUSTIJO PARLAMENT.

Praga, 7. oktobra. »Narodni Politika« poroča z Dunaja, da se bo z ozirom na popolnoma negotovi parlamentarični in politični položaj te dni avstrijski državni zbor odgodil in da se bo ustanovila nova vlada. Isti list piše med drugim: Čas je dragocen. Zato se ni čuditi, da razmotrivajo z ozirom na beraštvo našega parlamenta češki, jugoslovanski in poljski delegati ali bi ne bilo na mestu, da svojega dragocenega časa ne tratijo popolnoma po nepotrebnem v dunajski poslanski zbornici, katere razkroj je neizogiben.

ČEHI IN NEMŠKI SOCIJALNO-DEMOKRATIČNI PREDLOG.

Praga, 7. oktobra. Zveza češke državno - pravno demokratične strank je mnenja, da je mirovni predlog nemških socijalnih demokratov samo prikrit predlog nemških centralistov. Češkemu stališču more odgovarjati le skupni poljsko - jugoslovansko - češki mirovni predlog. Češki narod bo priznal samo mir, ki bo Čehom prinesel popolno državno svobodo in samostojnost.

Priznanje suverenosti češke države.

Dunaj, 7. oktobra. Kakor znano, je ententa že oficijalno priznala suverenost češkega naroda, kar je velikega pomena za nadaljni razvoj dogodkov. Sedaj se poroča, da so bila s 1. oktobrom ustanovljena v Londonu, Parizu Washingtonu češka poslaništva, katerim je ententa priznala vse mednarodne diplomatske privilegije. Pri vsakem poslaništvu se nahaja tudi posebni vojaški atašé kot zastopnik vojaških interesov češke armade.

Nemci vabijo na skupne konference.

Dunaj, 7. oktobra. Nemške stranke nameravajo povabiti v sporazumu z vlado zastopnike slovanskih narodnih delegacij na skupne konference, pri katerih naj bi se skušal doseči nekak notranje - politični narodni program. Slovanske stranke se temu vabilu ne morejo odzvati, ker je narodno vprašanje postavljeno na dnevni red mirovnih pogajanj ter se ne da več rešiti v konventiklijih z nemškimi strankami in tudi ne v odsekih dunajskega parlamenta.

Dunaj, 7. oktobra. Poslanec Teufel je izrekel v pismu načelniku zveze nemško nacijonalnih strank dr. Waldnerju željo, da naj skliče nemški narodni zbor in da se naj ustanovi nemškoavstrijska neodvisna stranka, ki ima namen zastopati misel državne neodvisnosti nemškega dela Avstrije. Novi stranki so pristopili poleg Teufla še poslanci Pantz, Brandel, Kemetter in Hummer, torej sami odlični državniki.

Poklici k cesarju.

Dunaj, 7. oktobra. V političnih krogih se govori, da bo cesar ta teden poklical nekatere narodne voditelje na posvetovanje. Med drugimi bodeta poklicana tudi načelnik Jugoslovanskega kluba in predsednik Narodnega sveta poslanec dr. Korošec ter voditelj bosanskih Jugoslovanov dr. Jovo Sunarić. Nameravano je povabiti tudi vodilne politike narodne večine iz Banovine. V to svrho je pozval ogrski ministrski predsednik Wekerle predsednika hrvatskega sabora dr. Medakovića v Budimpešto, da ž njim konferira. Treba je poudariti, da zavzemajo vsi jugoslovanski vodilni možje stališče, da ne more nobena posamezna oseba in nobena posamezna stranka oddajati v sedanjem času obveznih izjav, temveč da je v to poklican le celokupni narod, oziroma tisti organ, ki posluje kot njega enotna vrhovna reprezentanca. Ta organ je Narodno vijeće.

o

Dunaj, 7. oktobra. Cesar je sprejel danes ministra Unkelhäusserja, ki mu je poročal o svoji ponesrečeni zagrebški misiji.

Dunaj, 7. oktobra. Cesar je včeraj sprejel bosanskega deželnega šefa generala Sarkotića v posebni avdijenci. Sarkotič je pred nekaj dnevi s rodbino vred zapustil Sarajevo in se ne vrne več na svoje mesto.

V zaželjeni deželi.

Fr. pl. Šuklje.

III.

Okrožja, okraji in občine.

»Slovensko« skupino sem razdelil že na tri približno enako obljudena okrožja. Tudi pri njih upravi nasvetujem organično zvezo uradniškega in ljudskega življa. Orožju načeluje okrožni glavar, njemu stoji na strani od ljudstva po splošni, enaki, tajni volilni pravici izvoljeni okrožni svet. Naravno, da mora glavar razpolagati z večjim osobjem, katero je združeno v okrožni vladi. Ista se naj sestavi tako, da so v njej spojeni stalni uradniki in izvoljeni, perijodično se menjajoči odposlanci iz okrožnega sveta. Svoje prejemke naj le - ti dobe iz blagajne okrožnega sveta. Tedaj prav tako kakor v deželi, le z neko znamenito razliko. Okrožnemu svetu namreč bi zelo pristrigel področje, postavodajne oblasti ne bi dovolil, k večjemu bi mu privoščil neko normativno kompetenco in še to le sporazumno z okrožnim glavarjem.

Okrožje razpada potem v upravne okraje. Sedanjih okrajnih glavarstev ne bi hotel obdržati. Soglasna sodba vseh poznavalcev obstoječe politiške uprave jih obsoja, češ, prevelika so in preobsežna, da bi jih mogel spoznati njih predstojnik tako natančno, kakor bi trebalo. Prava upravna enota se i meni vidi sodni okraj, broječ približno 10—15.000 duš; z njim naj se tedaj krije tudi okoliš političkega okraja. Iz tega sledi, da bi se veliki sodni okraji, n. pr. ptujski, celjski, okraj ljubljanske okolice itd. za upravne namene morali razdeliti na več manjših političkih okrajev.

Na organizacijo tega upravnega okraja polagam posebno važnost, v njem vidim nositelja cele načrtane upravne sisteme. Načelnika njegovega, okrajnega glavarja, predstavljam si kot dušo celega okoliša, glavni motor bodi gospodarskemu in kulturnemu napredku celega okraja. Da se pa vsaj približamo temu uzoru, stopi mu naj na stran okrajni svet, izbran od ljudstva. Ali v tem slučaju se ne bi zanašal na splošno, enako volilno pravico, temveč gledal bi pri sestavi okrajnega sveta strogo na to, da so že po načinu izbiranja v njem zastopani najvažnejši stanovski poklici. In zakaj? Ker bi v tej korporaciji hotel združiti vse one premnogovrstne odbore, odseke in svete, katere sedaj sestavljamo in volimo s silno potrato časa in denarja in čestokrat brez zaželjenega uspeha. Čemu na primer na Kranjskem okrajni šolski svet, okrajni cestni odbor, zdravstveni svet itd., vse te različne korporacije, skrivajoče pod blestečo firmo »avtonomije« svojo brezpomembnost in dejansko neplodnost?! In čemu ta razloček, da ima sedanji okrajni glavar v enem takem na videz »avtonomnem« zastopu edino in izključno besedo, k drugemu pa niti blizu ne sme, dasi služijo vsi brez izjeme javnim, tedaj političkim namenom? V okrajnem šolskem svetu brezpogojno zaukazuje predstojnik političnega okraja in pohlevno mu služi podložnik njegov, okrajni šolski nadzornik. Tam svojo voljo narekava okrajni glavar, v cestnem okraju pa — in ceste so vendar istotako del novodobne kulture kakor šole — v tem zastopu pa niti besede nima! Nevzdržljive razmere! Združimo vsa ta »disjecta membra«, spojimo vse te funkcije v okrajnem svetu ter razpredeilmo ga po osnovnem štatutu v razne sekcije ali oddelke, katerim se naj poverijo dotične upravne naloge. Kadar pa gre za zadeve, tikajoče se uprave celega okraja, potem naj se zbere celi okrajni svet ter skupaj z okrajnim glavarjem ukrene naj, česar treba.

Kako pa s tehničnimi strokovnjaki, katerih potrebuje današnja uprava v vedno rastoči meri? Jasno je, da jih ne bomo imeli v vsakem okraju. Ali zato se več okrajev lahko združi v tehničen okoliš, tako da bo postreženo z inženirji, gozdarskimi tehniki itd.

Istina je, da je ureditev okrajnih uradov baš tako važna kakor težavna. Dvigne se vprašanje, bo li okrajni svet imel zgolj »votum consultativum« ali pa »votum decisivum, bodo li izvoljeni zastopniki ljudstva v njem zgolj »nasvetovali« ali pa »določali ? Eno kakor drugo ima svoje težkoče in nedostatke. V prvem slučaju ti grozi nevarnost, da se ti skozi to luknjo zopet ne prikrade nesnaga komaj iztiranega birokratizma, v drugem pa se ti lahko pripeti, da v okrajnem svetu, obdarovanem z neomejeno odločilno oblastjo, naposled zmaga strankarska pristranost na škodo objektivne pravične uprave.

Kako izogniti se dvojni tej nevarnosti? Rešitev te uganke bo delala obilo preglavice bodočemu zakonodajalcu in pa upravnemu organizatorju. Morda bi bilo najbolje, da se pri onih zadevah, glede katerih okrajni predstojnik ne bi bil vezan na mnenje okrajnega sveta, slednjemu dovoli priziv na okrožje ter za slučaj odklonitve pritožba na upravno sodišče.

Kak bodi instančni tek pri novih upravnih oblastvih? Sedaj imamo v upravi tri instance: okrajno glavarstvo, namestništvo (oziroma deželno vlado) in ministrstvo. Mnogo preveč za točno rešitev! Odtod večinoma prihaja nedostatnost avstrijske uprave. Vsaka stvar se trikrat prežveka in premleva, razsoja jo naposled ministrstvo, katero jo običajno najmanj pozna, ker jo gleda zgolj iz mrtvih aktov, ne pa iz žive istine. Posledica temu je, da je deželna vlada pravzaprav le večje okrajno glavarstvo; isto velja v še večjem obsegu o tretji instanci. Tedaj treba spremembe tudi v tem oziru. Dve instanci povsem zadostujeta tudi v upravi. Od okraja gre priziv na okrožje. Pravna varnost pod to omejitvijo ne bo ogrožena, zlasti ne, ker bomo na vsak način za vsako »deželo«, tedaj tudi za našo »slovensko« skupino ustanovili upravno sodišče, kateremu bi za svojo osebo področje drage volje razširili na zadeve »lastnega preudarka«, katere se sedaj pri avstrijskem upravnem sodišču načeloma izključujejo. Iz take preosnove upravnega prestopka bi pa izvirala še ta prednost, da bi deželna vlada kot najvišja instanca bodoče upravne skupine se stoprav mogla docela posvetiti svoji naravni vlogi, nadzirati, urejati in nadvladati celo gibanje upravnega ustroja!

A še za en korak dalje! Mari ne bi mogel po mojem načrtu izdatno zmanjšani politiški okraj prevzeti tudi veliko večino občinskih poslov? V takozvanih »avtonomnih« mestih, na pr. v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptuju itd. sta itak združeni okrajno glavarstvo in občina; mestni župan je obenem okrajni glavar za mestni okoliš. Ne bi to bilo »mutatis mutandis« izvršljivo tudi na kmetih? Povsod, po vseh avstrijskih deželah, čujejo se več ali manj upravičene tožbe o slabi občinski upravi. Le deloma so utemeljene v nedostatnosti dotičnih županov, poglavitni vzrok tiči marveč v preobilici bremen, katera prešibkim občinskim plečam država navali in dežela. Kaj naj opravi revež, ki ga nagajiva usoda priklene na županski stolček, s težkimi butarami samosvojega in izročenega delokroga, brez strokovnih moči, prepogostoma celo brez kaznovalne pravice? V tem pogledu velja spominjati se prezanimive debate, katera se je pred približno 30 leti vršila v kranjskem deželnem zboru baš o reformi občinskega reda. Nepozabni deželni predsednik baron Winkler, mož bogatih upravnih praktičnih skušenj ter goreč za blagor slovenskega naroda, se je lotil sam pretežavnega dela, zboljšati naš občinski red. Svojega skrbno izklesanega operata ni smel predložiti kot vladno predlogo, temveč pod tvrdko deželnega odbora ga je spravil v parlamentarno posvetovanje. V svojem znamenitem načrtu je ustvaril dvojno kategorijo občin: glavno občino in podobčino. I njemu se je videlo primerno in potrebno, sodni okoliš vzeti kot teritorijalni obseg glavne občine, seveda z možnostjo, da se preobsežni sodni okraji razdele na več glavnih občin. In kako področje je privoščil svojim glavnim občinam? Ves izročen delokrog in najvanejše naloge samosvojega delokroga, tako da je kompetenco sedanjih občin, — »podobčin« po Winklerjevem načrtu — v istini skrčil na oskrbo lastnega občinskega premoženja! Globoko zasnovan osnutek, tehnično dovršen do mere, katera daleč presega sedanje zakonodajne »umotvore«, toda ne brez — poglavitne hibe! Winkler je moral namreč ob istem času, ko je s krepko desnico rešil neprikladno poslopje občinskega organizma, morda proti svojemu lastnemu prepričanju popolnoma se vzdržati i najskromnejšega poskusa, da bi predrugačil tudi državne političke urade. In tedaj so se dvignili baš iz krogov narodnih poslancev proti njemu in njegovi občinski reformi glasni ugovori, češ: »Kaj ima ljudstvo od take zamene? Istina je, da bodo okrajna glavarstva s tako urejenimi občinami laglje izhajala, da bo olajšana državna uprava, a stroški bodo zadeli in preobremenjali našega davkoplačevalca!« Ugovori niso bili povsem neopravičeni in tudi pripadniki Winklerjevega načrta, kateri so se bili zanj zavzeli radi očividnih prednosti njegovih, jih niso mogli razveljaviti. In tako se je od domoljubnega deželnega predsednika izumljeni načrt velikopotezne občinske reforme za vselej pokopal v registraturi deželnega odbora!

Mizerija naše občinske uprave pa obstoja še dandanes ter se je še povečala tekom svetovne vojne. Sodim, da jo korenito odpravimo po organični pravni reformi, ki jo nasvetujem. Tako skraišanemu in omejenemu področju, kakor ga še puščam današnji občini, more biti kos celo najslabotnejša občina. Niti ta okolnost je ne bi mogla več zavirati, ako bi slučajno, kar se žalibog tolikokrat pripeti na zemlji slovenski, nikakor ne na korist zdravemu občinskemu življenju, še manj pa v prid narodni treznosti in štedljivosti — župan bil obenem — krčmar! Ker po mojem mnenju se županstvo in sicer zelo častivredna gostilničarska obrt nič kaj posebno ne vjemata!

Po zagrebškem sestanku.

Včeraj objavljeni komunike o sestanku odposlancev našega naroda v Zagrebu povdarja, da je bila dosežena tako glede cilja kakor glede organizacije (ta beseda je v stavku pomotoma izostala) popolna edinost. To sporočilo je nad vse zadovoljivo. Ne moremo se spuščati v podrobnosti, reči pa smemo, da je enotnost naše narodne fronte za vanež trenutke, ki nas čakajo, zasigurana. Vsaka bojazen, da bi se mogle cepiti naše sile, ali da bi mogle z različno taktiko nastati kake zmešnjave ali kokšno nesporazumljenje, je neupravičena. Volja našega naroda bo prišla v odločilnem trenutku do povsem jasnega in jednotnega izraza.

Eden izmed razveseljivih rezultatov zagrebškega sestanka je ta, da je sedaj tudi jugoslovanska socijalna demokracija sklenila svoj oficijalni pristop. k vsenarodni organizaciji. Slovenski, hrvatski in srbski socijalni demokrati so pristopili tako Narodnemu vijeću v Zagrebu kot skupnemu vrhovnemu narodnemu organu kakor tudi Narodnemu svètu za Slovenijo in Istro ter so se podvrgli splošni narodni disciplini. Tako se dovršuje naša narod. reprezentanca, ki je v bodoče edino kompetentna, da govori obvezno v imenu celega našega naroda, v kolikor ta živi v avstro - ogrski monarhiji.

Komunike naznanja, da bodo storjeni sklepi objavljeni kasneje. To ni odlašanje v stvari sami, temveč je le odgoditev javne razglasitve organizacije Narodnega vijeća. Pričakovati pa je, da se bo ta razglasitev izvršila še tekom tedna.

Značilne za razpoloženje, ki je vladalo na zagrebškem sestanku, so brzojavke, izmenjane pri tej priliki med zastopniki našega ter češkega in poljskega naroda. Tako je pozdravil »Česky Svaz« zagrebške zborovalce s sledečo brzojavko: »Spominjamo se danes Vas Slovencev, Hrvatov in Srbov ob slavnostni priliki, ko polagate čvrst temelj veliki Jugoslaviji z ustanovitvijo skupnega »Narodnega sveta«. Veselimo se Vašega edinstva in se zavedamo, da nam stojite na strani v našem boju za češkoslovaško državo tako, kakor bomo mi z Vami izvojevali Vašo državo. Za Češki Svaz: Staněk.

S posvetovanja pa je bil poslan češkemu Narodnemu odboru sledeči telegram: »Narodni vybor Praga. Zastopniki složnega in enodušnega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov, zbrani pri ustanovitvi »Narodnega sveta« v Zagrebu, pošiljajo čehoslovaškemu bratskemu narodu iskrene pozdrave in obnavljajo v zgodovinskem trenutku, ko se rešuje usoda naših narodov, prisego nezlomljive solidarnosti in neomajne zvestobe v skupnem boju za svobodo in državno samostojnost naših narodov. Dr. Pavelić.«

Vsebinsko enake brzojavke so bile poslane posl. Glombinskemu, voditelju poljske narodno demokratične stranke in posl. Witošu, voditelju poljske ljudske stranke.

Važna posvetovanja srbsko-hrvatske koalicije.

Zagreb, 7. okt. Z ozirom na izredno važen političen položaj je bil sklican saborski klub hrv. - srbske koalicije za sredo 9. t. m. k plenarni seji, kateri se pripisuje izredna politična važnost.

RAZPOLOŽENJE V HRVATSKO-SRBSKI KOALICIJI.

Zagreb, 7. oktobra. Oficijalno glasilo hrvatsko - srbske koalicije »Hrvatska Riječ« objavlja danes zvečer senzacijonalen članek, v katerem pravi: Koalicija je s svojo dosedanjo taktiko hotela očuvati narodne sile za moment konečne odločitve. Zdi se nam, da je ta moment tu. Monarhija je predlagala mir in je s sprejetem Wilsonovih točk priznala pravo samoodločbe. Sedaj je treba, da spregovori naš narod ter izjavi svoje težnje. V tem zgodovinskem trenutku ne smemo molčati, ne smemo biti desinteresirani. Če bi bili pasivni, potem bi službena, uradna interpretacija samoodločbe veljala za izraz našega narodnega stališča. Če celo Madžari, ki so sodelovali pri mirovni ponudbi, hočejo zastopati svoje težnje sami na mirovnem kongresu, koliko bolj smo mi dolžni, da združimo sedaj vse svoje sile ter iznesemo svoje stališče o rešitvi problema našega troimenega naroda, katerega ujedinjenje in neodvisnost hočemo vsi.

Članek »Hrv. R.« je smatrati kot uvodno besedilo k posvetovanju kluba hrv. srb. koalicije, ki se vrši v sredo 9. t. m.

Obupani nemški Volksrat.

Dunaj, 7. oktobra. Tu se je vršilo v nedeljo zborovanje »velikega nemškega Volksrata za Avstrijo«. Sklenjen je bil tale oklic:

Nemškemu narodu v Avstriji!

Nemški Volksrat v Avstriji pričakuje odločitev o miru popolnoma mirno. Naš narod bo pozdravil tak mir kot konec neskončnih žrtev in kot izgled na bolišo bodočnost, če ostanejo pogoji za naše narodno in gospodarsko življenje neomajeni. Če pa obstojajo sovražniki na našem umikanju, potem nam ne preostane drugega, kakor da se v neločljivi enotnosti z Nemčijo in zavračajoč vsako slabotno misel na separatni mir še nadalje branimo do odločilnega konca. Sramota separatnega miru ne sme spremiti ščita stare Avstrije v novo zgodovino.

Na vsak način mora ta vojna prinesti popolno izpremembo položaja našega naroda. Odslej bo edina naša skrb bodočnost lastnega našega naroda. Enodušni in odločni zahtevamo zato svojo popolno in neomejeno pravico samoodločbe. Veseli nas, da so se pričele v dosego teh zahtev zbirati vse nemške stranke. Ustanovi naj se samostojna nemško - avstrijska država, kateri naj pripadajo vsi Nemci v Avstriji. Nobena nemška manišina naj ne bo izločena iz varstva te države. Svobodni in po lastnem preudarku hočemo odslej sami odločati o notranjem in zunanjem ustroju naše bodočnosti.

Še se bojujejo zavezniške armade proti skupnemu sovražniku. Tem težje naloge čakajo one, ki so odgovorni v času med vojno in mirom. Vse se mora takoj storiti, da se vzdrži red. Pozivljamo torej vse naše narodne tovariše v domovini in na fronti, da povečajo svojo pazljivost in da store svojo dolžnost. Gre za to, da pred koncem te borbe storimo vse, kar smo dolžni po vseh dejanjih udanosti in požrtvovanja nam samim in našemu junaškemu zavezniku Nemčiji.

Avstrijski Nemci! Korakajmo složni in odločni naproti nemškemu ljudskemu pravu bodočnosti. Nemoteni od skrbi za drugo in prosti vseh obzirov bomo mogli potem z veliko boljšim uspehom delovati za lastni narod, njegov napredek in za skupnost s političnim narodnim in gospodarskim življenjem celotnega nemštva.

Posvetovanje načelnikov gosposke zbornice.

Dunaj, 7. oktobra. Včeraj popoldne se je vršilo posvetovanje skupinskih načelnikov gosposke zbornice. Sklenjeno je bilo, da se ta teden ne vrši nobena seja predno ni dospel Wilsonov odgovor. Dela avstrijskih delegacij naj se prično še ta teden.

Madžari hočejo „integriteto“ svoje nasilne države!

Budimpešta, 7. oktobra. Med madžarskimi voditelji, zlasti med starima nasprotnikoma grofom Tiszo in grofom Andrassyjem je prišlo do sporazuma. Prenehajo naj vsi strankarski boji, vse stranke naj se združijo v borbi za neodvisnost, čast in integriteto madžarske države. (Madžari pozabljajo, da sta čast in integriteta madžarske države nezdružljiva. Integriteta Madžarije pomenja nadaljevanje nasilnega gospodstva madžarske manjšine nad slovansko - romansko večino Ogrske. Op. ur.)

Razne vojne vesti.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 5. oktobra. Sovražnik tudi včeraj ni prekoračil črte Beirut-Damasku. Bojev nobenih. Na drugih frontah mir.

Novi poveljnik čeho - slovaških čet.

Moskva, 6. oktobra. Za vrhovnega poveljnika čeho - slovaških čet je bil imenovan, kakor poročajo iz Omska, general Jankuja. Zgodilo se je to v sporazumu francoske vlade s češkim narodnim odborom.

---

zero tik gozdnega gradiča, daleč od človeške svojati, od zaljubljenih parčkov, od prismojenih poetov, ki love luno v svoje verze... Še druga bajna bitja nastopajo v »Laterni«, ki sploh v čudovito ubranost strinja tako živo realnost kakor mitično in prirodno poezijo, zlasti v tretjem dejanju, ki ga preveva čar mesečne noči, in seveda tudi v četrtem dejanju ob častljivi lipi, kjer je pisatelj z gloriolo tajnostnih luči ovil čudotvorno drevo — češko-slovansko lipo, posvečeno že izza pradavnih časov!

»Laterna« je umetniško izklesana drama, ki obaja že sama po sebi kot z ljubeznijo in z globoko invencijo zasnovana in izdelana slika iz dobe čeških tlačanov. Ali pisatelj jo je še poglobil in jo okitil s pestro simboliko, ki je o njej Fr. Govékar že razpravljal v sobotni številki tega lista. Dostavljeno bodi v tem pogledu samo dvoje: »Laterna« je simbol zavisnosti od tujerodnega gospostva; knežna jo razbije sama, ker se je prepričala, da se Libor (narod), utrjen v ljubezni do Haničke (domovine) in ogorčen od novih nasilstev, ne da premotiti z nobenimi, še tako mamečimi obeti. Na celotni sliki je nadalje jako poetična poteza, da Hanička v staro kroniko polaga cvet materine dušice in poleg tega nad njo obeša venec iz materine dušice, s čimer je kar najnežneje simbolizirana vrela ljubezen češkega naroda do rodne zemlje in do njene slavne zgodovine!

Predstava je, dasi ne docela zaokrožena, potekla vobče zadovoljivo, zlasti ker so bile glavne vloge v dobrih rokah. Izmed dam je gospodična Šaričeva kot knežna z gracijoznim nastopanjem, z dražestno zunanjostjo, s plemenito nadahnjeno govorico in z vabljivo koketnostjo ustvarila lik, ki je zbujal splošno pozornost ter je simpatično mlado umetnico postavljal v ospredje vsega večera. Gospa Longhenova je Kláskovo opremila z drastično jezikavostjo odločne ženske, ki je pač kakor ustvarjena za to, da strahuje zakonskega moža, da pa tudi nasilnega povodnega moža nauči kozjih molitvic. Gospodična Marjanovič - Markova je našla za Haničko tople akcente ter z njimi prikupno oživila pasivnost svoje vloge. Gospa Bukšekova je predstavljala babico, umerjeno kakor gre častitljivi starici. Izmed igralcev je gospod Nučič utelesil mlinarja Libora kot korenjaka, ki si je v svesti svoje pravice; tej izraziti figuri pa bi bilo ponekod v prid, da bi jo bil podčrtal in dvignil z markantneje presekanim izražanjem. Dvorjanika je gospod Peček predstavljal z gladkim dostojanstvom; gospod Povhè je dobro pogodil grajskega oskrbnika, dasi ni ustvaril samorasle figure. Gospod Daneš je podal pomožnega učitelja Zajička tako vrlo premišljeno, da sme slovensko gledališče od njega pričakovati še marsikaj dobrega. Gospod Danilo je uveljavil mlinarskega pomočnika Braho z odločno robastjo, kakršna je primerna takemu neoglajenemu značaju; žal, da se zaradi hripavosti ni mogel razviti docela. Šumarji so bili srečno očrtani, zlasti gospod Bratina se je odlikoval z izborno prikrojeno masko in s pristno pogojeno govorico, gospod Strniša pa je Kláska predstavljal z gibično in zato učinkovito plašljivostjo. Gospod Marek se je izkazal ob snočnjem prvem nastopu za rutiniranega igralca; za povodnika Mihala si je nabavil umetno masko ter to originalno figuro izvedel nič manj originalno v igri in govorici; drugega povodnika Ivana je izvajal gospod Prek z dobro poudarjano čemernostjo in odsečnostjo. Gospod Rasberger naposled je srečno kopiral devotnega grajskega kancelista. Druge manjše vloge, med njimi mušketir (gospod Ločnik), hišna (gospodična Vera Danilova) in oba rihtarja (gg. Debevec in Poljak), niso kazale posebnih peg in hib, tako da je bila sodba o celotni predstavi vobče povoljna. Opozoriti pa je vsekakor treba na to, da so bili nekateri nastopi preveč hrupni; na našem odru se pogostoma kriči tudi tedaj, ko ni za to nobene potrebe in ko bi se afekt dal izraziti tudi z drugačnimi pomočki. Scenična oprava je bila skrbna in slogovita; motili so le časih nedostatni svetlobni ekfekti, ki pa se morajo pripisovati temu, da gledališče spričo vojnih razmer ne razpolaga z izvežbanim tehničnim osebjem. Odmori med posameznimi dejanji so bili predolgi in so zavlekli predstavo nad mero. Ali tudi v tem oziru ne zadeva krivda režije, nego nezadostno gledališko opremo, ki vsaj za sedaj še ni urejena za hitre scenične izmene. Mnogoštevilno občinstvo je odlikovalo poglavitno osebje z živo in glasno pohvalo; gospodična Šaričeva in gospa Longhenova sta razentega prejeli cvetni darili.

Umikanje Nemcev na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 7. oktobra. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Skupina gfm. Rupprehta. Na Flandrskem in pred Cambraijem miren dan. — Skupina go. v. Böhna. Severno od St. Quentina trajajo hudi boji od srede septembra brez prenehanja. Kljub opetovanemu zastavljanju svežih skupin sovražnik tu dosedaj ni mogel doseči pomembe vrednega uspeha. Tudi včeraj so se ponesrečili njegovi napadi, ki so se razvili popoldne severovzhodno le Chateleta in na obeh straneh Lesdinsa ter so prodrli popoldne na široki fronti severno St. Quentina. Sovražnik, ki je pridobil tal ob kanalu Somme proti Esignyu Le Petitu, je bil v uspešnih protisunkih in ponočnih podvzetjih potisnjen nazaj do Remaucourta. — Skupina nemškega cesarjeviča. Sovražnik je sledil včeraj ostro našim novim pozicijam ob Aisni in Suippesu med Pontavertom in Bazancourtom ter izvršil večkrat sunke proti tem pozicijam. Boji so se razvil pri Pontavertu, Berryaubacu, na obeh straneh ceste Reims Neufchatel in pri Bazancourtu. Povsod smo sovražnika zavrnili. Na posameznih točkah so se držali majhni oddelki na severnem bregu Suippe. Z močnejšimi silami je napadel sovražnik ob Arni in zapadno od St. Etienna. Tudi tu so ostali njegovi napadi v naših protisunkih brezuspešni. Na bojni fronti v Champagni je nastala včeraj po desetdnevnem ljutem boju pavza. Vzhodno od St. Etienna, pri Orfeuilu in pri Antryu smo zavrnili delne napade, na mnogih točkah ostale fronte pa močnejše sovražne izvidne sunke. — Skupina generala v. Gallwitza. Med Argoni in Moso je nadaljeval Amerikanec svoje silne napade. Pešpolk »generalfeldmaršal v. Hindenburg št. 147«, ki je bil že zapadno od Mose v uspešni obrambi in v napadu odločilno pripomogel preprečiti predor sovražnika, je zavrnil sovražnika na višinah vzhodno od Aire. Zlasti se je odlikoval pri tem poddesetnik Kleinowski. Težišče sovražnih napadov je ležalo tudi včeraj na obeh straneh ceste iz Charpentrya na Romagne. Alzaško-lorensko in westfalske čete, ki se že več dni tamkaj bore, so večkratni napad sovražnika popolnoma ustavile. Amerikanci so imeli zopet težke izgube. — v. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 7. oktobra. (Kor. ur.) Krajevni boji severno od Scarpe. Severno od St Quentina in med Argoni in Moso so se zvečer razvili sovražni napadi. V Champagni miren dan.

Somski pretok (Canal de la Somme, ponavadi ga imenujejo Canal de St. Quentin) se imenuje kanal, ki poteka skozi St. Quentin ter severno od mesta ob strugi najzgornejše Somme in tvori zvezo med Sommo in nekoliko više proti severu izvirajočo Escauto (Schelde). — Vas Essigny l'e Petit leži ob tem pretoku, dobrih 5 km severo - vzhodno od St. Quentina, vas Remacourt pa dober kilometer vzhodno od Essignyja ob drugem pretoku, ki veže, potekajoč od zapada na vzhod, najzgornejšo Sommo in skozi mesto Guise tekočo najzgornejšo Oiso. Položaj severno od St. Quentina je ta, da je nasprotnikova fronta na vzhodnem obrežju med St. Quentinom in Cambraijem zarezanih pretokov v sredini, torej na vzhodu od Bellicourta, krepko vzbočena, tako, da skoro dosega trg Rohain, dočim se kakih 5 km severno od St. Quentina in prav toliko kilometrov južno od Cambraija od pretokove črte še ni oddaljila, marveč se nanjo še naslanja. — V reimškem okolišu so se Nemci, popustivši svoje postojanke ob pretoku Aisne - Vesle, na sever umaknili za toliko, da poteka sedaj njihova fronta, kakor smo napovedali včeraj, tesno ob Aisni, potem pa vzdol spodnje Suippes in v nadaljnjem ob potoku Arnes v smeri na gornjo Aisno, ki tvori vzhodno mejo vinorodne Champagne. — Vas Pontavert leži ob Aisni, par kilometrov zapadno od velike ceste Reims - Laon, vas Bazancourt pa ob reki Suippes, 2 km zapadno od kraja, kjer teče čez njo iz Reimsa na severo - vzhod skozi mesto Rethel proti meji speljana ravna velika Rimska cesta. — Vas Berry au Bac leži ob prehodu ceste Reims - Laon čez Aisno, trg Neufchatel pa severno od Reimsa ob prehodu ravne, proti severu speljane velike ceste čez isto reko. — Ozemlje, ki so ga Nemci s tem prepustili nasprotniku, je globoko povprečno 10 km. Mestoma je nasprotnik že prekoračil reko Suippes in se zastavil na njenem severnem bregu. — V šampanjskem kotu poizkušajo nasprotniki Nemce vreči čez mesto Vouziers proti severu, oziroma prebiti njihovo fronto, vedoči, da bi njihov uspeh v tem frontnem odseku za Nemce bil usodepoln. Kakor naglašajo vojaški strokovni poročevalci, je namreč Fochov načrt ta, da poizkuša pri St. Quentinu prodreti globoko na vzhod, iz šampanjskega kota pa globoko na sever. Ko bi se mu ta manever posrečil, bi bile nemške, med St. Quentinom in šampanjskim kotom stoječe čete zajete v nekakšno vrečo in torej popolnoma v sovražnikovih rokah. Nemci vedo, da jim najhujša nevarnost preti v Champagni in se zato branijo z vsemi silami. — Med Argonami in Mozo operirajo Francozi v zvezi s prideljenimi jim ameriškimi četami v Champagni. Amerikanci poizkušajo prodreti čez mesto Dun na sever po dolini reke Moze.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

2. oktobra zvečer. V pokrajini pri St. Quentinu so se razvili silni boji ob Hindenburgovi poziciji med Lezdinsom in Sequehartom, kjer se sovražnik močno upira. Boji proti jugu smo se ustalili ob železnici vzhodno od St. Quentina ter se ob neprestanih bojih pomaknili naprej do vzhodno od predmestja Isle. Vjeli smo kakih 100 mož. Severozapadno od Reimsa smo zavzeli Vormicy. Stojimo ob kanalu Concescourtom in Nouvilettom. V Champagni traja boj ter se vrši z vso ljutostjv. Tekom dneva smo našteli 2800 vjetih.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

5. oktobra zvečer. Rano zjutraj so napadle angleške čete in tanki na fronti 8 milj od Secqueharta do kanala severno od Bonnya. Napad je bil na vseh točkah uspešen. Na desnem krilu so angleške in škotske skupine neke divizije zopet zavzele vas Secquehart, pozneje dopoldne smo zavrnili z izgubami sovražni protinapad. V centrumu je angleška divizija zavzela Remycourt in Viencourt, druga avstralska divizija pa je prebila nemško fronto in preko von Sommesa in Beaurevoira do črte zapadno in jugozapadno od Beaurevoira. Prodirajoč so dospeli oddelki obeh divizij ob spremstvu tankov do zapadnega roba vasi Montbrehain ter se polastili višin jugozapadno od Beaurevoira. Med tem so si izsilili na levem krilu angleški in irski bataljoni prehod preko kanala Escaute pri Gouyu in Le Cateletu ter zavzel obe vasi in višino vzhodno od tam. Tu je sovražnik izvršil močne protinapade. Boj še traja. Vjeli smo mnogo sovražnikov. Z druge fronte med St. Quentinom in Cambraiem samo patruljski boji. V območju sovražnega umika severno od Scarpe so sunile naše čete naprej ter neprestano pritiskale na poslednje sovražne čete. Sovražnik je zapustil Lens. Naše prednje čete so dospele do splošne črte Avion - Vendin - Les - Vieil - Entay - Nioros - Herlias in vzhodno od Bois Grenier. Danes zjutraj so zasedle naše čete Armentieres.

BELGIJSKO URADNO POROČILO.

3. oktobra. Armadna skupina na Flandrskem pod poveljništvom kralja Belgijcev je čez dan nadaljevala svoje napade. Francoski oklopniki so nadalje nadaljevali svoje napade proti Roulersu. Prodrli so povprečno za dva kilometra ter dospeli do južnega Hoogleda ter do ceste iz Hoogleda v Roulers. Na fronti med Dixmuidenom in morjem so izvidni oddelki vdrli v sovražne črte ter pripeljali vjete nazaj. Druga angleška armada je zjutraj zavzela Armentieres. Pred centrumom in levim krilom te armade se sovražnik silno upira.

Z italijanske fronte.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. oktobra. (Kor. urad.) Italijansko bojišče. Neizpremenjeno. Balkansko bojišče. V Albaniji zopet boji poslednjih čet ob Skumbiju. V južnem obmejnem ozemlju stare Srbije nobenih večjih bojev. — Šef generalnega štaba.

Za takojšnji napad na Avstro - Ogrsko. »Giornale d' Italia« piše v članku »Avstrijo treba takoj napasti!«, da se bo morala monarhija odslej zopet bojevati na dveh frontah in je radi tega potreba, da se jo takoj napade. Kadar bo njena armada pobita, se podere habsburška državna zgradba in Nemčija bo izolirana. Nato zasije solnce miru. — Položaj na italijanskem bojišču pa je ta, da italijanska ofenziva pojema, ker se bliža zima, da se nahaja precejšen del najboljših italijanskih čet na zapadnem bojišču in da najbrže čakajo Italijani ameriške pomoči, predno bi začeli kako velikopotezno ofenzivo.

Letalsko delovanje na italijanski fronti. Iz vojnoporočevalskega stana dne 7. oktobra: Letalsko delovanje na italijanski fronti je bilo živahno. Neki sovražni privezni zrakoplov je bil vžgan z našimi streli. Neki sovražni aparat je bil blizu Gardskega jezera strmoglavljen po lastnem artiljerijskem ognju. Naši letalci so obložili z nizke višine sovražna taborišča z bombami in povzročili z ognjem strojnih pušk znatno zmedo in občutne izgube.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

6. oktobra. Živahnejši artiljerijski dvoboj na Pasubiju in na odseku pri Posini. Pri Montellu in vzdolž spodnje Piave so naše baterije razkropile čete na pohodu in provzročile požare in eksplozije v sovražnih pozicijah. Na Stilfskem prevalu je presenetil eden naših oddelkov izpostavljeno sovražno postojanko in vjel nekaj mož. Na Colu del Rosso so bile sovražne patrulje, ki so prodirale proti našim najsprednejšim črtam, pregnane z ročnimi granatami. Naši kakor tudi aliirani letalci so mnogo delovali. Sovražne letalske skupine so srečali v zračnem boju in jih pognali v beg nad Lagarinsko dolino in pri Susegani. En sovrani aparat je padel na tla. Letališče Egno v gorenji Adižki dolini smo obložili z vžigalnimi bombami. Ugotovli smo porušenje barak, hangarjev in treh letal. Za sovražnimi črtami pri Asiagu smo učinkovito streljali.

Italijani prodirajo na Elbasan.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO IZ ALBANIJE.

6. oktobra. Naše sprednje straže je oviralo na pohodu slabo vreme, ki je otežkočalo tudi izvid, vendar pa so prodirajoč na cesti v Elbasan, dosegle Lindas.

O gibanju avstro - ogrskih čet v Albaniji se poroča iz vojnoporočevalskega stana dne 7. oktobra: Naše gibanje v Albaniji se vrši pod previdnim tipanjem za nami s strani Italijanov, katerim naše čete provzročajo izgube v bojih z zadnjimi skupinami. Tudi gibanje na starosrbski meji se vrši nemoteno.

Bolgarski generalisimus odstavljen.

Sofija, 7. oktobra. Bolgarski generalisimus Žekov je bil odstavljen.

Slovani ne bodo izgnani iz Bolgarske.

Sofija, 7. oktobra. Češki žurnalist Čermak poroča: Ukaz, da morajo avstroogrski podaniki tekom 4 tednov zapustiti Bolgarsko, se ne tiče Čehov in drugih Slovanov.

Bolgarska bi bila morala že prej kapitulirati.

Sofija, 7. oktobra. Vse časopisje dokazuje, da je bila Bolgarska k svojemu koraku prisiljena, ker ji zavezniki niso poslali in niso mogli poslati nobene pomoči. Celo pruski general Scholz je spoznal, da je bil vsak odpor Bolgarov v teh okolnostih brezupen. Edino vprašanje je, ali ni bila dolžnost bolgarske vlade, da bi bila skušala doseči že prej mir.

Boji pred kapitulacijo Bolgarske.

Sofija, 5. oktobra. O dogodkih pred kapitulacijo Bolgarske in v času, ko se je bolgarska armada umikala, se še poroča: Med sejo sobranja dne 30. septembra so se vršili 4 km pred Sofijo boji. Dan in noč je bilo slišati topove. Bolgari so se bojevali proti Bolgarom in Nemcem. Obe diviziji, ki sta dezertirali s fronte, sta na potu v Sofijo zavzeli Kjustendil z glavnim stanom ter proglasili v Radomiru kmečko republiko. Tudi v Vladaji, 8 km pred Sofijo se je sestavila provizorična vlada. V vasi Knjaževo, 4 km pred Sofijo, so vojakom stopili nasproti rezervni častniški aspiranti z manjšimi četami. Ker uporniki niso imeli strojnih pušk in topov, so jih hitro zadržali. Prihajali pa so vojaki s fronte v skupinah po 50 do 200 mož v raztrganih uniformah in s plenom iz armadnih skladišč. V soboto so zažgali gozd na Vitoši. Vodja teh kmetiških boljševikov je bil Stambulinski. V noči na torek se je nato vdal večji del dezerterjev, ko so izgubili nekako 3000 mož. Neprestano prihajajo v vlakih vojaki v glavno mesto. Raztrgani, bosi, odeti samo v plašče, so podobni armadi beračev.

Politične vesti.

= **Razpoloženje v Pragi.** Nemci tudi v sedanjih, za nje gotovo nerazveseljivih časih, ne morejo zatajiti svoje gospodstva željne narave. Tako si da »Grazer Tagblatt« poročati iz Prage: Dočim so te prej, če si imel belo-modro-rudečo kokardo, prav hitro odpeljali na policijo, je sedaj zelo neprijetno, če kdo v cestni železnici govori nemško. Značilno je, da ima Ruska kavarna zopet svoj stari napis in splošno vstajajo zopet tudi drugi napisi, ki spominjajo na stara balkanska in ententna prijateljstva. Tudi Bolgarska prihaja zopet v modo. Zatrjuje se, da bodo »Narodni Listy« 8. t. m. brez dovoljenja oblasti zopet izšli in da bodo izzvali vlado, da ustavi največji češki list v času, ko velja samoodločba narodov, za podlago pogajanj. Poslanca Klofač in Stříbrny sta govorila 6. oktobra pred 5000 poslušalci ter naglašala, da je samostojnost Čehov na poti.

= **Tajni dokumenti o bivšem bolgarskem kralju Ferdinandu, Malinovu in Rizovu.** Boljševiška »Izvestja« priobčujejo tajne dokumente, ki kažejo, da se je bil kralj Ferdinand že zdavnaj obrnil do Rusije in entente, da doseže mir. Ententa nikakor ni hotela sprejeti bolgarskega osvojalnega programa. Veliko vlogo je igral pri teh pogajanjih bivši poslanik v Berolinu Rizov, »veliki prijatelj Nemcev in Nemčije«, kakor so ga proslavljali nemški listi. Ferdinand je hotel tako rešiti sebe in svojo dinastijo, ki je bila vsled nepopularne vojne ogrožena.. Ako so ti tajni dokumenti istiniti, dokazuje to, koliko se sme dati na uradne izjave in proglase, na zaupanje in neomajno zvestobo med zavezniki.

= **Bolgarska in Turčija.** Sofija, 5. oktobra. Značilno je, da pogodba glede premirja med entento in Bolgarsko ne vsebuje zahteve, da se pretrgajo diplomatične in konzularične zveze med Bolgarsko in Turčijo.

= **Romunija pripravlja 500.000 mož?** Iz Berna: Profesor Mandresen, poglavar romunske irredente, je izjavil, da bo Romunija gotovo zopet vstopila v vojno. Neki francoski list prinaša razgovor z romunskim generalom Iliescom, ki po kapitulaciji Bolgarije že sedaj obeta, da bo Romunija zopet vstala in da pride ententi na pomoč z najmanj 500.000 možmi.

Dnevne vesti.

— **Odlikovanje.** Vodja c. in kr. brzojavne postaje v Cetatea na Romunskem, Henrik Christof, sin tukajšnjega šolskega ravnatelja Josipa Christofa, je odlikovan z železnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje.

— **Iz politične pisarniške službe.** Okrajni tajnik Fran Javanc je dobil mesto adjunkta pri ravnatelstvu pomožnih uradov z naslovom »ravnatelj«, deželnovladna oficijala Ivan Marko in Ivan Abram sta imenovana za adjunkta, kancelista Fran Peterlin in Josip Schleimer za oficijala, kancelist Fran Fischer za okr. tajnika, končno sta bila okrajna tajnika Fran Jurca in Leopold Seliak pomaknjena v deveti činovni razred.

— **Iz politične konceptne službe.** Deželnovladni konceptni praktikant Ivan Perne, ki se je vrnil iz vojaške službe, je pridelien okrajnemu glavarstvu v Ljubljani.

— **Ljudskošolske vesti.** Albina Traun je nameščena za suplentinjo v Dobrepoljah, istotako Maksimilijana Gregorič, Ivana Klemenc je imenovana za provizorično učiteljico v Mostah, Zlata Levstik na Viču.

— **II. Ljudsko predavanje »Akademije«.** V sredo, dne 9. oktobra ob 8. uri zvečer priredi »Akademija« svojo drugo predavanje v letošnjem tečaju. Predava dr. Leopold Lenard: »Zakaj so razpadle staroslovanske države«. Predavanje se vrši v veliki dvorani Mestnega doma. Sedeži 1 K, stojišča 50 v. Člani »Akademije« plačajo po 50 v. stojišča za člane in dijaštvo brezplačno. Oni člani, ki še nimajo legitimacij, jih dobe pri blagajni na večer predavanja. Clanarina: letno 4 krone.

— **† P. Stanislav Škrabec.** Čez dve leti bi slavil naš najtemeljitejši poznavatelj slovenščine petdesetletnico svojega znanstvenega delovanja. Škrabčevo ime uživa velik ugled med slovanskimi jezikoslovci. Kjer je govor o znanstvenem raziskovanju naše slovenščine, povsod najdeš med viri tehtne razprave našega otca; navaja jih Miklošič v primerjalnem glasoslovju, Valjavec in Leskien v študijah o naglasu, Olaf Broch v slovanski fonetiki itd. Na domačih tleh si je priboril veljavo razmeroma pozno, ker je manikalo umevanja za znanstvo slovenskega jezika tam, »kjer bi ga imeli pestovati, likati in mikati in izobraževati z svo skrbjo, z vso prisrčno ljubeznijo«. V obrambo svoje vede je moral navajati še l. 1884., da »slovensko jezikoslovje nikakor ni le za kakega jezikoslovca, temuč za vsakega izobraženega Sloveca, ki hoče svoj slovenski jezik v resnici znati in poznati, kakor gre izobraženemu Slovencu. Slovenski jezikoslovec ne piše le za jezikoslovce, temuč za vse, ki hočejo prav in lepo govoriti in pisati, prav kakor pridigar ne pridiga le pridigarjem, temveč vsem, ki hoče prav in lepo po krščansko živeti«, ter dostavlja: »V resnici, ako imamo Slovenci kaj veljave med omikanimi narodi, jezikoslovje nam jo je pridobilo, nobeno drugo znanstvo.« L. 1844. nam je dalo pripovednika Jurčiča, lirika S. Gregorčiča in jezikoslavca Škrabca, ki se je rodil 7. januarja v Hrvači v ribniški dolini. Že na ljubljanski gimnaziji se je bavil s slovansko filologijo. Po končani gimnaziji je stopil koncem oktobra 1861 v frančiškanski samostan ter zamenjal posvetnega »Antona« s »Stanislavom«. Novincijat je opravil na Trsatu, bival in nato po dve leti v Gorici in v Ljubljani, odkoder so ga poslali na novomeško gimnazijo, ki so jo tačas oskrbovali še frančiškani. Na tem zavodu je poučeval dve leti slovenski, nemški in grški jezik, nato je v Gradcu študiral klasične jezike in pri G. Kreku slovansko filologijo. Iz Gradca se je vrnil na Kostanjevico pri Gorici, kjer je v samostanski šoli poučeval jezike in v tihi celici posvečal svoj prosti čas temeljitim študijam slovenščine in jezikoslovja sploh, dokler ga ni svetovna vojska pregnala iz mirnega zatišja v Ljubljano, kjer je po dališem bolehanju umrl 6. oktobra zvečer. Ni mu bilo usojeno, da bi »ob koncu svojih dni vendar le mogel videti toliko časa napovedano izdanje« svojih zbranih jezikoslov. spisov. Izšla sta do zdaj le dva snopiča. Ko bo življensko njegovo delo zbrano pred nami, tedaj šele bomo presodili njegov pomen. — Njegov prvi spis »O glasu in naglasu našega knjižnega jezika« (1870) orje ledino na tako eminentno praktičnem kosu slovenske slovnice, kakor je ortoepija. In od tedaj se je trudil v vseh svojih študijah, »da bi se ohranila slovenščina zdrava in razvijala prav in lepo, kakor ji je prirojeno». Ker ni našel tedaj zavetja za svoje razprave pri »Slov. Matici« in »Novicah«, je začel od l. 1880. izdajati na ovitkih »Cvetja z vrtov sv. Frančiška« svoje krajše in daljše razprave, ki se jih je tekom 36 let nabralo častno število. Največ člankov je posvečenih izreki in naglašavanju naše knjižne slovenščine, podal je »Nekoliko slovenske slovnice za poskušnjo«; razne polemike so rodile obširne razprave, tako s Hostnikom in Peruškom o našem glagolu; obširno je ocenil Levčev pravopis, osmo izdajo Janežičeve slovnice, Ilešičevo knjigo »O pouku slovenskega jezika« in nebroj drugih slovenskih in slovanskih knjig jezikoslovne in nabožne vsebine; povedal je svoje zdrave nazore o učenju naše knjižne slovenščine v začetnih in višjih učiliščih, podal je svoj načrt brzopisne abecede za slovanske in druge glavne evropske jezike, za svetovni umetni jezik »Eulalia«. Zadnji letniki so bili posvečeni naši dialektologiji ter naši fonetiki v prozi in poeziji. Velikemu ljubitelju in gojitelju naše slovenščine ostani ohranjen hvaležen spomin!

— **»Slovenska Matica«.** Seja Knjižnega odseka Slovenske Matice bo v četrtek, dne 11. t. m. ob šesti uri zvečer v društvenih prostorih.

— **»Glasbena Matica«. Dva komorna koncerta Češkega kvarteta iz Prage** v petek in soboto, 11. in 12. oktobra v Ljubljani bodeta nudila najvišji in najpopolnejši užitek, kar ga je danes v lepi komorni glasbi doseči mogoče. Kvartet koncertira v zadnjih tednih po raznih mestih na Hrvaškem in vrši idealno kulturno misijo, širiti najfinejšo glasbo in smisel za nje umevanje na slovanskem jugu. Vselej, kadar pridejo v Ljubljano taki mojstri, kot so člani češkega kvarteta, so v Ljubljani prazniki idealno lepe glasbe. Tisočkrat pozdravljen prihod mojstrov Hofmana, Suka, Herolda in Zelenke! Nekaj posebnega bo v koncertu izvajanje Schubertovega kvinteta za dvoje gosli, vijolo in dva vijolončela. Da se to delo izvajati more v Ljubljani pride sodelovati poleg češkega kvarteta tudi odlični hrvaški umetnik, virtuoz na vijolončelu gospod Gjuro Tkalčić, ki je Ljubljančanom v najboljšem spominu iz svojih koncertov pri »Glasbeni Matici«.

— **Kurjava zopet dovoljena.** Deželna vlada naznanja, da se na podlagi ukaza c. kr. ministrstva za javna dela razveljavi ukaz z dne 6. aprila t. l. glede prepovedi kurjave do 15. oktobra. Dovoljena je kurjava z današnjim dnem. Žal deželna vlada ne pove, kdo bo dal kurivo.

— **Umrla je** v Ljubljani ga. Marieta Zgonc. Pogreb se vrši jutri ob 2. uri.

Cigan ustrelil cigana. V gozdu pri Št. Vidu sta se skregala dva cigana in končno segla po orožju. Cigan Anton Breščak, 22 let star, je obležal težko ranjen v prsi.

Umrla je v Novem mestu sodnemu pisarniškemu predstojniku gosp. Abramu hčerka Vanda, stara 10 let. Iskreno sožalje!

Iz Brežic nam poročajo: Čujemo, da namerava naš velenemški župan in lekarnar Hanzek Schniderschütz pobrati svoja šila in kopita in se preseliti v Berlin. Želimo mu prav srečno pot. Imamo že moža, ki bo otvoril moderno opremljeno lekarno. Ko so po naših deželah divjale persekucije, nas je hotel Hanzek vse pozobati in v Hrastinci pobesiti.

Umrl je v Gradcu mornar Anton Babšek, star 34 let. Pokopali so ga v Cirkovcih pri Pragarskem.

Za župana v Beljaku je bil dne 4. oktobra izvoljen odvetnik dr. Strobl, ki je sedaj kot oficir v vojaški službi.

Kino Ideal. Spored za danes, torek 8. oktobra. Predvaja se učinkovita štiridejanska drama **»Izdajalka«** z znamenito umetnico Olgo Desmond v naslovni vlogi. Vrh tega še **»Črna kokoš«**, izvrstna šaloigra v treh delih z izbornim komikom Konradom Dreherjem ter najnovejša vojna poročila. Za mladino neprimerno. Predstave od 4. popoldne dalje, zadnja točno ob pol 9. — Kino Ideal.

Zgubila se zlata zaponka od Sp. Šiške do Marije Terezije ceste. Najditelj naj jo odda proti nagradi v upravništvu.

Črno denarnico z okoli 20 K je izgubil vojak. Odda naj se proti nagradi v upravništvu »Naroda«.

Našel se je damski klobuk med Ljubljano in Postojno. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi pri Mariji Kopačevi, Ljubljana, Cesta na Rožnik, vila Matko 39.

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Danes ob pol 8. uri zvečer se priredi »Akademija« z novim sporedom za abonement »C«. — Jutri, v sredo, dne 9. t. m. zvečer ob pol 8. se ponovi »Morala gospe Dulske« za abonement »A«.

Aprovizacijia.

† **Prodaja moke.** Od četrtka do vštete sobote to je od 10. do 12. t. m. se bode oddajalo na vsako močno izkaznico po ½ kg moke za pecivo št. 0, kilogram stae 2 K 66 vinnarjev.

+ **Meso na zelene izkaznice B.** Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso po znižnani ceni v sredo dne 9. t. m. in v četrtek dne 10. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: v sredo 9. t. m. popoldne od 2. do pol 3. št. 1 do 200, od pol 3. do pol 3. št. 201 do 400, od 3. do pol 4. št. 401 do 600, od pol 4. do 4. št. 601 do 800, od 4. do pol 5. št. 801 do 1000, od pol 5. do 5. št. 1001 do 1200, od 5. do pol 6. št. 1201 do 1400, od pol 6. do 6. št. 1401 do 1600. V četrtek dne 10. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. št. 1601 do 1800, od pol 9. do 9. št. 1801 do 2000, od 9. do pol 10. št. 2001 do 2200, od pol 10. do 10. št. 2201 do konca. Kilogram stane 2 K 80 v.

† **Zabela na zelene izkaznice B.** Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo zabelo v sredo, dne 10. oktobra, v četrtek, dne 11. oktobra, v petek, dne 12. oktobra in v soboto, dne 13. oktobra pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta - le red: V sredo, dne 10. oktobra dopoldne od 9. do 9 št. 1—100, od 9. do 10. št. 101—200, od 10. do 11. št. 201—300; popoldne od ½2. do ½3. št. 301—400, od ½3. do ½4. št. 401 do 500, od ½4. do ½5. št. 501—600, od ½5. do ½6 št. 601—700. — V četrtek, dne 11. oktobra dopoldne od 8. do 9. št. 701—800, od 9. do 10. št. 801—900, od 10. do 11. št. 901—1000; popoldne od pol 2. do pol 3. št. 1001 do 1100, od pol 3. do pol 4. št. 1101 do 1200, od pol 4. do pol 5. št. 1201 do 1300, od pol 5. do pol 6. št. 1301 do 1400. V petek dne 12. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1401 do 1500, od 9. do 10. št. 1501 do 1600, od 10. do 11. št. 1601 do 1700, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 1701 do 1800, od pol 3. do pol 4. št. 1801 do 1901, od pol 4. do pol 5. št. 1901 do 2000, od pol 5. do pol 6. št. 2001 do 2100. V soboto dne 13. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 2101 do 2200, od 9. do 10. št. 2201 do 2300, od 10. do 11. št. 2301 do 2400, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 2401 do 2500, od pol 3. do pol 4. št. 2501 do 2600, od pol 4. do pol 5. št. 2601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 10 dkg čiste masti in 10 dkg jedilnega loja, kar stane skupaj 5 kron. Poleg zelene nakaznice B morajo prinesti stranke tudi rumena nakazila za mast. Železničarji pridejo na vrsto kasneje.

† **Zeljnate glave za VI. okraj.** Stranke VI. okraja prejmejo zeljnate glave na zelena nakazila za krompir, v sredo, dne 10. oktobra v deški šoli na Ledini. Določen je ta - le red: dopoldne od 8. do 9. št. 1—160, od 9. do 10. št. 161—320, od 10. do 11. št. 321—480; popoldne od ½2. do ½3. št. 481—640, od ½3. do ½4. št. 641—800, od ½4. do ½5. št. 801—960, od ½5. do ½6. št. 961 do konca. Stranke dobe lahko do 500 kg zeljnatih glav, kilogram stane 56 vinarjev. Stranke, ki žele več kot 500 kg zeljnatih glav, naj se prijavijo v uradu mestne aprovizacije na Poljanski cesti št. 13/I., da se jim dostavi zelje na dom.

† **Petrolej za obrtike.** (C karte). Na vsak drugi odrezek C karte se dobi po 1 liter petroleja v sledečih trgovinah: v I. okraju pri Jermanu, Poljanska cesta, v II. okraju pri g. Trdini, Stari trg, v III. okraju v konzumu, Krakovski nasip, v IV. okraju pri g. Ješetu, Rimska cesta, v V. okraju pri g. Jeršetu, Sv. Petra cesta, v VI. okraju pri g. Mencingerju Tomažu, Resljeva cesta, v VII. okraju pri g. Zormanu, Sp. Šiška, v VIII. okraju pri g. Mencingerju Štefanu, Martinova cesta, v IX. okraju pri g. Klemencu, Dolenjska cesta. Ta petrolej se dobi le od 9. do 15. oktobra t. l.

† **Petrolej za obrtnike** (O karte). Na vsak prvi odrezek O karte se dobi po 1 liter petroleja v sledečih trgovinah: Na štev. 1 do 34 pri g. Schifferju, Mestni trg, na štev. 35 do 130 pri g. Severjevi, Sv. Jakoba trg, št. 131 do 220 pri g. Sokliču, Pred konjušnico (Trnovo), št. 221 do 250 pri Leskovcu-Medenu, Jurčičev trg, št. 251 do 350 v konzumu Zvezda, št. 351 do 500 pri g. Zorcu, Dunajska cesta. Ta petrolej se dobi le od 9. do 15. oktobra t. l.

Razne stvari.

* **Pražke žene prisednice v aprovizaciji.** »Pravo Lidu« poroča, da je bil gospodarski svet praškega mesta pozvan, naj imenuje tri žene, ki bi pri sejah ravnatelstva prehranjevalnega urada sodelovale s posvetovalnim glasom.

* **Gledališki igralci na Dunaju ne štrajkajo.** Poročali smo, da so hoteli gledališki igralci na Dunaju pričeti štrajk v soboto 5. Prišlo pa je do poravnave med ravnatelstvi in igralci in tako se je v nedeljo v vseh gledališčih zopet redno igralo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

✝

Naša ljubljena hčerka in sestrica

Vanda Abram

se je včeraj ob 1/2 8. uri zvečer v nežni dobi 10 let preselila med krilatce.

Pogreb nepozabne ljubljenke bode jutri v sredo, dne 9. oktobra ob 4. uri popoldan.

Novo mesto, 8. okt. 1918.

Globoko žalujoči: **Malči in Vlado,** starši. — **Vlada,** sestrica. **Miloš,** bratec

---

Išče se za takoj veliko elegantno

STANOVANJE

če mogoče s kopalnico in električno razsvetljavo. Ponudbe na upr. »Slov. Naroda« pod **„B št. 99/5414“.**

Proda se

STAR KLAVIR

in **2 stara krojaška stroja.** Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 5431

Išče se za večerne ure

učitelj

za poučevanje slovenščine. Ponudbe pod **„učitelj 5450“** na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

OSKRBNIKA

sprejmem za majhno posestvo, pol uri od postaje Medvode. — Prednost imajo železničarji v pokoju z družino. **Ježef Jesih, Medvode.** - 5357

Meblovana mesečna soba

z električno razsvetljavo **se odda takoj.** Na željo tudi opoldne kosilo ter zajterk. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Dobro ohranjeno kolo

se proda. Več se poizve: **Sv. Florijana ul. št. 24.** 5466

Naprodaj je

SALONSKA OBLEKA

za srednjo postavo, ženska, žamesta, in šifona nekaj več metrov. — Naslov pri upravništvu »Slov. Naroda«. 5469

Gostilniška oprava

(stoli, mize, steklenice itd.) **se proda.** Pojasnila daje odv. pisarna **dr. Frana Počeka, Ljubljana, Sv. Petra c. 11.**

Sprejme se takoj zanesljiv

deček — tekač

za razna dela. Oglasi naj se v **„Tiskovni zadrugi“ v Ljubljani, Sodna ulica 6.** 5455

Skoro nova črna

zimska suknja

se proda. — Vprašati je pri **A. Gestrinu, krojaču v Ljubljani, Poljanski nasip štv. 8.** 5471

Naprodaj so trije ::

gonilni pasovi,

dolgi po 20 m in široki 120—140 mm. Ponudbe na upravništvo »Slov. Nar.« pod **„pasovi 5452“.**

✝

Naša predobra mati oziroma stara mati, teta, gospa

Marjeta Zgonc

je umrla danes ob 8. uri zvečer po kratki in mučni bolezni, previdena z zakramenti za umirajoče.

Pogreb nepozagne rajnice bo v sredo, dne 9. oktobra 1918 ob 2. uri popoldne iz Radeckega ceste št. 22 na pokopališče k Sv. Križu. 5477

Ljubljana, 7. oktobra 1918.

Žalujoči rodbini **Zgonc in Sever.**

ZAHVALA.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega iskrenoljubljenega sina oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Janko Stepišnika

učitelja na Toplicah, sedaj črnovojniškega praporščaka

izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo prečastiti duhovščini zagorski, slavnima šolskima vodstvoma v Zagorju in v Toplicah pri Zagorju, slavnemu društvu Sokol za korporativno udeležbo pri pogrebu, slavnemu Glasbenemu društvu ter Rudniški godbi, dalje gospodu poročniku — učitelju Pelkotu, ki se je ob odprtem grobu z v srce segajočimi besedami poslovil od ljubljenega rajnika, gg. pevcem za ganljive žalostinke, gg. zdravnikom, ki so mu posvečali toliko skrb med dolgotrajno boleznijo, darovateljem prekrasnega cvetja in končno vsem, ki so spremili tako zgodaj umrlega na njegovi zadnji poti tako v Ljubljani kakor v Zagorju.

KURENT

edini slovenski

šaljivi list,

prinaša izvrstne slike in mnogo izbornega čtiva. — Vsaka slovenska družina, gostilna, brivnica itd. bi ga naj imela naročenega. Stane **10 K** do konca tega leta. Naročite si ga takoj! **Upravništvo „Kurenta“ je v Ljubljani, Stari trg 19.**

Kdo bi hotel dati

kolo (bicikelj)

s prostim tekom za pšenico? Ponudbe pod **„pšenica 5462“** na upr. »S. N.«

Tesarje in mizarje

proti dobremu plačilu (za hrano in stanovanje skrbljeno) **sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jenarova ulica št. 11.** 175

Prodasta se

DVE LASNI KITI

črni, dolgi en meter štirideset centimetrov. **Gosposka ulica 4, Samoin.**

Modro galico

kupujem. Ponudbe z naznačbo količine in cene poslati na tvrdko **Anton Kalčić, Zagreb, Prilaz 12.** — 473

SOBNA OPRAVA

za 3 sobe in kuhinjo se ugodno **proda.** Proda se tudi skoro nova **moška salonska obleka.** Ogledati v sredo in soboto od 2.—6. popoldne. **Rudolf Huter, fabrikant, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4, mezanin levo.** 5467

Vinski SODI

hrastovi, 2 do 8 hl, skupno 300 hl, se **prodajo** za ceno K 110.— za hl. — Poizvedbe: **Levstikova ulica 21, III. nadstr. desno.** 5457

Srebrna torbica

in več **zlatih damskih ur se proda v trgovini slaščic na Dunajski cesti štev. 6.** 5468

Korespondenca.

Inteligenten 24 letni trgovec s 150.000 kronami premoženja želi v svrho ženitve dopisovanja z izobraženo gospodično, trgovsko izobraženo iz ugledne rodbine ter blagega značaja. Prosi se za sliko, anonimno se ne vpošteva. — Dopisi pod: **„Leo 5474“** na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Stare zobe

tudi zlomljene, **komad 1—3 krone,** umetna **zobovja** (zlata) do **400 kron — kupuje Prvo ljubljansko nakupovališče zob, Schlesinger v Ljubljani, Stari trg 15, II. nadstr.** — Poštne pošiljatve se rešijo **takoj.** 5454

— Savinska posojilnica v Žalcu —

sprejme zmožno

uradniško moč,

gospoda ali gospodično. Ponudniki z dobrimi spričevali sličnih služb ali pa absolvirane večje trgovske šole imajo prednost. — Ponudbe s spričevali do 20. oktobra 1918 na **ravnateljstvo Savinske posojilnice v Žalcu.** 5456

Konjak.

Za oslabele vsled starosti, za slabosti v želodcu in proti izgubi telesne moči **je star vinski konjak** pravo poživljenje. Pošilja 2 pollitrski steklenici franko z zabojčkom vred za **60.— K. Benedikt Herti, graščak na graščini Golič pri Kontičah, Štajersko.**

Srbečica

kraste, izpuščaje, grinte in druge kožne nadloge odpravi hitro in sigurno Paratol, domače mazilo. Ne umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi čez dan. Veliki lonček K 5.—, dvojnati K 9.—. Dalje Paratol tresni prašek za varstvo občutljive kože. škatljica K 3.—. Oboje se dobi proti vposlatvi zneska od **Paratol-Werke, Apotheker Ulmer, v Budimpešti, VII-24. Rozsa utca 21.**

Kupim veliko moderno ::

tovarno pohištva,

ležečo v Ljubljani ali v okolici. Biti mora že v obratu, tako da se delo lahko nadaljuje. — Ponudbe na **poštni predal 144, Ljubljana.** 5436

DAMSKA ✝

MESEČNA PREVEZA

zdravniško priporočena. Varuje pred prehlajenjem, dobro vsesava, pije, komodna in praktična, varčuje perilo, se dobro pere ter ostane vedno mehka. Kompletna garnitura **K 12·—, 20·—,** na leta trpežna **K 28·— 36,** najfinejša pa **K 44.— in K 50·—** Porto z zavojn. K 1·50 Vvarstvo žensk izmivalni aparat **40·—, 45·— K.** Pošiljatev diskretna. — Higijen. blaga trgovina **Sl. Potoky Dunaj, VI. Stiegengasse 15.** 1199

Proda se 24 hl vina,

belega in rdečega. Naslov pove uprav. „Slovenskega Naroda“. 5389

Lovski psi!

Želim kupiti 2 ali tri dobre lovske pse brakirje istrijanske pasme ali enega psa in eno psico. — Psi morajo biti dobri za gonjo lisic in zajcev. — Ponudbe s ceno na naslov **Janez Kogoj, Samobor, Hrvatsko.** 5439

POZOR!

Dam 20 do 25 kilo bele moke tistemu, ki mi preskrbi **usnje in podplate za čevlje.** — Pismene ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod: **„Oktober 5459“.**

Vreče na debelo

svile v štrenah kupi v vsaki množini **Weingarten, Dunaj, VII., Kaiserstr. 90.** 5147

Išče se prodajalka

z dobrimi spričevali, vešča sloven. in nemškega jezika na večji kolodvor. — izvežbane v trafiki, prodaji knjig in časopisov imajo prednost. Z vso oskrbo v hiši, plača po dogovoru. Pismene ponudbe s spričevali in fotografijo na naslov: **Julija Schwarz kolodvorska trafika, Jesenice, Gorenjsko.**

Uradnik

24 let star, z bančno prakso, vešč slovenske, italijanske in nemške korespondence, znanjem hrvatskega, češkega in francoskega jezika, strojepisja in knjigovodstva, **išče primerne službe** v denarnem ali industrijskem podjetju kjersibodi. Cenjene ponudbe pod šifro **„Kvalitetni minimum 5460“.**

V Trstu

so naprodaj

najemninske in trgovinske hiše, zemljišča in vije v veliki izbiri od K 300.000.- naprej. Več: **Ing. Suppan, Trst, Via Miramar 11.** 5461

Delavci,

če mogoče pod vodstvom akordanta, **so iščejo** za naš obrat v **Hočju pri Mariboru.** Zaslužek ob količkaj dobrem delu do K 20.— na dan poleg prehrane in stanovanja. Pojasnila pri obratnem vodstvu zavoda za impregniranje lesa v Hočju pri Mariboru. 5453

Sprejme se takoj

kasant ali kasantinja

v Narodni Tiskarni v Ljubljani. — Predstaviti se je v upravništvu.

SUHE GOBE

nemešane, jedilne, same jurčke, **iztočen med, vosek, brinjevo olje, razna domača žganja, kumno itd.** kupi vsako množino po najvišjih cenah

M. Rant, Kranj.

Prodaja: **vino, žganje i. t. d.**

Lokal za trgovino

ali večje skladišče se išče.

Eventualno se kupi tudi hiša. — Ponudbe pod **„Lokal za trgovino 5286“** na upravn. »Sloven. Naroda«.

Tvrdka Karel Binder,

stavbno mizarstvo v Ljubljani, **išče**

strojnika

obenem kurjača.

Zlomškova ulica 16. — Istotam se išče **kuharica** k 3 osebam. — 5419

Korespondentinje,

ki brezhibno pišejo slovenščino in nemščino in imajo razločno pisavo, **se iščejo** za tvorniško pisarno na Hrvatsko. — Ponudbe v obeh jezikih s sliko in navedbo zahtevane plače priporočeno na **E. V. Feller, Zagreb, Jurjevska 31—A.** 5458

Službe boljšega sluge

išče izobražen mož srednjih let. — Naslov pove upr. „Slov. Nar.« — 5429

Dobro ohranjen klavir

se kupi za živila. — Ponudbe pod: **„klavir 5451“** na upr. »Slov. Nar.«

Notarskega

kandidata

(tudi novinca) sprejme notar 5291 **Hudovernik, v Ljubljani.**

Išče se

služkinja

proti dobri plači in dobri hrani. Poizve se v upr. »Slov. Naroda«. — 5417

:: Prvovrstno maščobno ::

pralno milo

razpošilja 5 kg poštne zavitke a K 85.— franko po poštnem povzetju, tvrdka **LEOPOLD KNEZ v Krškem.**

Prazne vreče

vsake vrste in **suhe gobe** kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trg. firma

J. Kušlan, Kranj, Gorenj.

1000 litrov

SADJEVCA

proda **Marija Belle na Unču pri Rakeku.** 5440

Par lepih, težkih, vprežnih

konj (valahov),

temnorjavih, 168 cm visokih **se proda** kmetovalcu ali prevozniku. **Tschernitschek, Maribor, Lutrova ul. 5.**

Gospodarsko poslopje

hišo, hlevom, skladiščem, prostornim dvoriščem in vrtom, pripravno za vinsko trgovino ali vsako drugo obrt v bližini kolodvora, **se takoj proda.** — Več se izve pri g. **Hinko Severju v Ljubljani, Florjanska ul. 17.** 5399

Pozor!

Večja množina **jabolčnega mošta se proda.** Poizve se: **Ljubljana, Rožna ulica 15, Justi Poženel.** — 5427

Prodam hišo z vrtom

v Novem mestu št. 129 najvišjemu ponudniku. Ponudbe do 15. oktobra na **Karol Puterle, Gornje Sušice 32, pošta Toplice, Dolenjsko.** — 5413

Kupi se majhna hiša

z 2 ali 3 prostori z vrtom blizu železniške postaje lahko v Ljubljani ali okolici. — Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda«. 5426

Dobra domača brana

se odda. — Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 5430

Lepa vila

se proda. Pismene ponudbe na upr. »Sloven. Naroda« pod **„Vila 5443“.**

Hišo

s trgovinskimi prostori in z nekaj posestva v prometnem kraju vzamem v najem **ali kupim.** — Ponudbe na uprav. »Slov. Naroda« pod **„Trgovec 5434“.**

Išče se

dobra šivilja

na dom. **Rožna ulica 15, Ljubljana.** Tam se zamenja tudi gnoj za slamo.

Sprejme se takoj dobra

KUHARICA

proti visoki plači. — **Emonska cesta 8/II, gospa Derenda.** 5332

---

500 kron nagrade

dobi, kdor mi preskrbi **stanovanje** 1—2 sob s pripadki takoj za november ali februar. — Ponudbe pod **„500 kron 5372“** na upr. »Slov. Naroda«.

Sprejmeta se

2 delavca in več deklet

za delo v kartonažni tovarni **J. Bonač sin, Ljubljana.** 5404

Proda se za nizko ceno skoro nov

motor na bencin,

3 1/2 konjski moči z vsemi pritiklinami. Naslov pove upr. „Slov. Nar.“ — 5388

Mr. Ph. Jos. Ančik

Vida Ančik roj. Picekova

poročena.

Ribnica, 7. oktobra 1918.

5475

Mihael Cimerman

trgovec in veleposestnik

Berta Cimerman roj. Pristovnik

poročena

Ljutomer, 6. oktobra 1918. Celje.

VABILO

na

izredni občni zbor

Delniške stavbinske družbe „Union“ v Ljubljani

ki se vrši dne 24. oktobra 1918 ob 4. uri popoldne v „Rožni sobi“ hotela „Union“.

Dnevni red:

1. Sklepanje o eventualnem zvišanju delniške glavnice v smislu § 13. c. in o načinu izdaje novih delnic v smislu § 13. k. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

NB. Delničarji, ki hočejo izvrševati svojo volilno pravico, morajo pet dni pred občnim zborom položiti delnice v pisarni hotela „Union“, Miklošičeva cesta št. 1. od 11. do 12. ure dopoldne. 5449